

GATE

archaeology

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek
2021C19

Maldegem
Leopoldkanaal

Sander Van De Velde

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Project:
2021C19 Maldegem Vlotweg [BO]

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv [GATE]
Sander Van De Velde

© 2021 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of
aangepast worden, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand en/of
openbaar gemaakt worden onder enige vorm of
wijze ook, elektronisch, mechanisch, door
fotokopie, zonder toestemming van Ghent
Archaeological Team bv

Inhoudstafel

Inhoudstafel	i
Inleiding	1
PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	1
1. Gemotiveerd advies voorwaardelijke maatregelen	1
1.1 Volledigheid gevoerde onderzoek.....	1
1.2 Aan- of afwezigheid en waardering archeologische site	1
1.3 Impact- en maatregelbepaling.....	2
1.4 Concretisering maatregelen.....	3
1.5 Synthese	3
Bibliografie.....	ii
Bijlage	ii

Inleiding

De initiatiefnemer beoogt de installatie van een nieuwe brug over het Leopoldkanaal nabij de landsgrens in het noorden van Maldegem, prov. Oost-Vlaanderen. De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt drempelwaarden opgenomen in het Onroerendergoeddecreet [opp. > 3671 m²]. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde, erkende archeologische zone, noch in een landschappelijke zone waar geen archeologie meer te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een bureaustudie op te maken met advies naar eventueel uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies voorwaardelijke maatregelen

Het Programma van Maatregelen [PvM] is het finale *resumé* van een gefaseerd onderzoekprocedé. Hieruit moet blijken dat elke gemaakte stap, beslissing of advies de kwaliteit en volledigheid van de resultaten garandeert, zónder onnodige stappen genomen te hebben en toch mét optimale toekomstmogelijkheden van verzamelde data.

1.1 Volledigheid gevoerde onderzoek

De voorgelegde archeologienota betreft de neerslag van een archeologisch vooronderzoek uitsluitend op basis van bureauonderzoek. Elk ander vooronderzoek op het terrein met of zonder ingreep in de bodem was vooralsnog niet mogelijk/wenselijk. De archeologienota op basis van bureauonderzoek wordt beschouwd als volledig. De bestaande archeologische en historische bronnen leveren voldoende informatie om aan te tonen dat het potentieel tot kennisvermeerdering laag moet worden ingeschat. Bijkomend vooronderzoek met of zonder ingreep op de bodem is niet aangewezen, hoewel verzamelde data *strictu sensu* niet toelaten om de afwezigheid van een archeologische site uit te sluiten.

1.2 Aan- of afwezigheid en waardering archeologische site

Resultaten uit het reeds gevoerde onderzoek zijn vooralsnog ontdaan van indicaties voor de afwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied.

De assessment gebaseerd op een combinatie van landschappelijke, archeologische en historisch-cartografische data maakt de trefkans van een archeologische site bijzonder klein; niettegenstaande dat onderzoek in vergelijkbare landschappelijke context in de directe omgeving aantoonde dat een niveau in de ondergrond aanwezig is waarop archeologische aanwijzingen detecteer- en registreerbaar zijn.

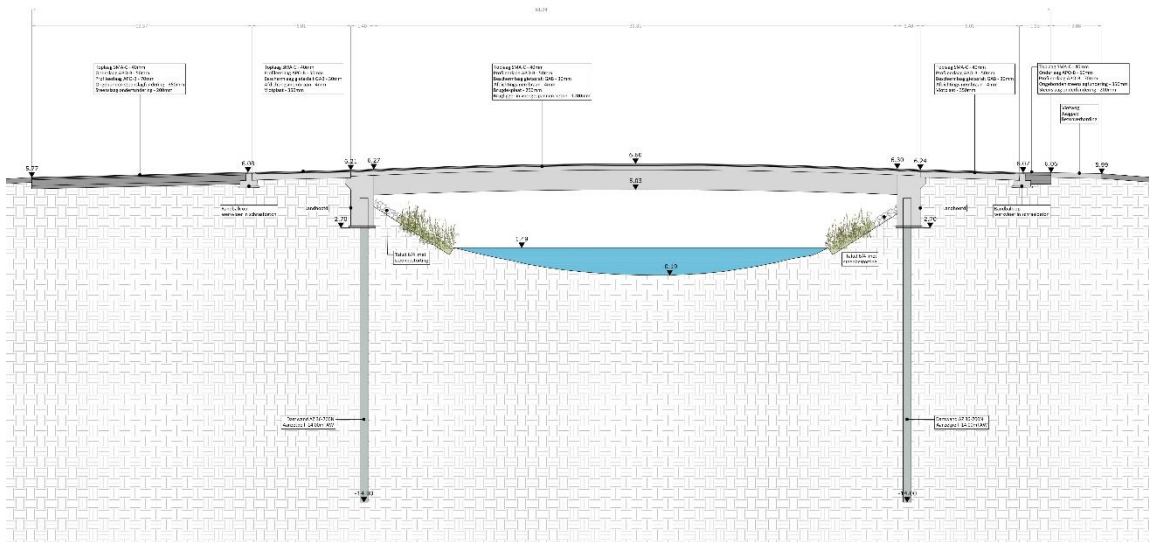
De beperkte oppervlakte van het tot op heden onverstoorde deel van het plangebied maakt dat de kleine trefkans op archeologische aanwijzingen in elke omstandigheid weinig tot geen nieuw [ruimtelijk] inzicht teweeg zal brengen. Daarenboven is op dit deel van het terrein géén significante bodemingreep voorzien [*supra*].

Landschapshistoriek schetst verder een beeld van ingrijpend antropogeen handelen vanaf de helft van de 19de eeuw; i.e. de aanleg- en onderhoudswerken van het Leopoldkanaal en haar oeverzones.

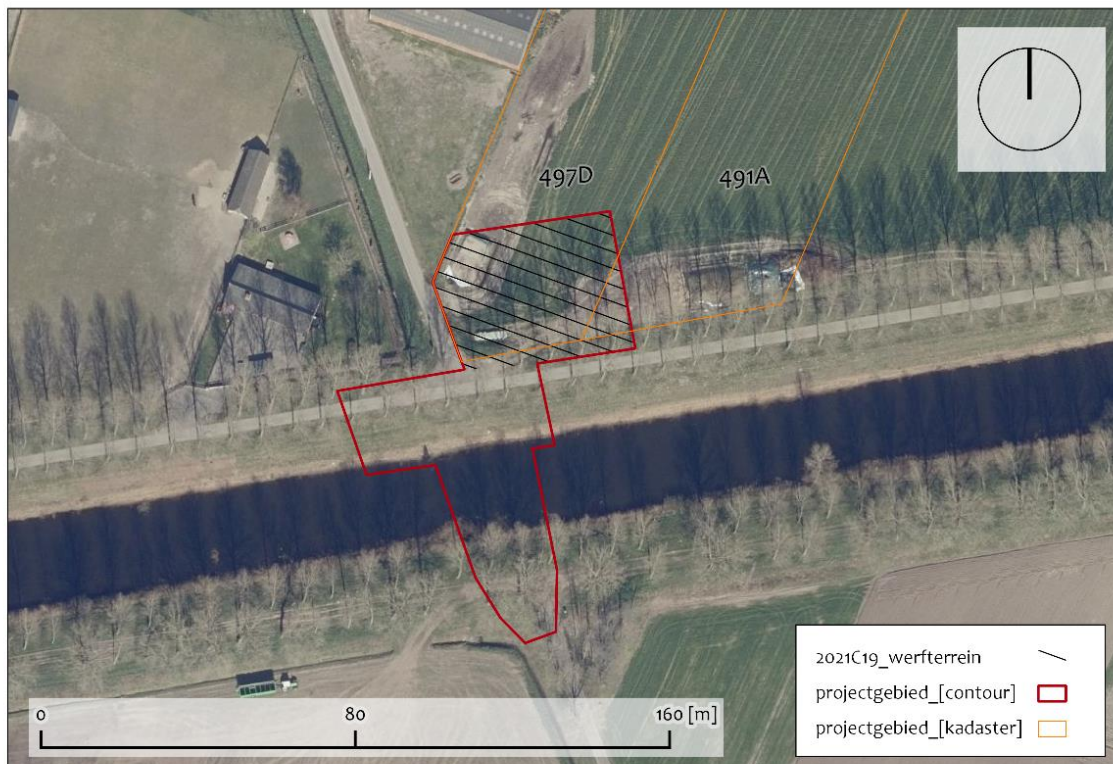
Voor en na de initiële uitgraving van het kanaal bemerken we een sterke continuïteit in de [kadastrale] indeling en gebruik van het land. De constante agrarische bewerking na afloop van de 18de eeuw houdt tot op vandaag stand.

1.3 Impact- en maatregelbepaling

Het plangebied bestaat 3671 m², opgedeeld in een tijdelijk stockage- en werfterrein enerzijds [1595 m²], en delen van het publieke domein anderzijds, i.e. de actuele oeverdijken die het Leopoldkanaal flankeren [2076 m²]. Canadese populieren [14#], verdeeld over beide oevers, dienen gerooid te worden voorafgaand aan de aanvang van de werken.

Figuur 1: Dwarsprofiel ontworpen toestand [boven]; Projectie plangebied op meest recente orthofotomozaïek met aanduiding tijdelijke werfzone op kad. perlen 497_D en 491_A [© geopunt, AIV; initiatiefnemer]

Binnen het publieke domein is sprake van een uitloopstrook aan weerszijde van het brugdek; d.w.z. een heraan te leggen deel van het wegdek dat aansluit op het brugdek [Fig. 1]. Een steenslagfundering reikt hier tot 0.7 m onder het maaiveld. Op de oevers zorgt een lokale pijlerfundering tot 1.4 m onder het maaiveld voor de nodige draagkracht van de eigenlijke brug.

De pijlers, alsook de opnieuw te profileren oevers onder het brugdek én de uitloopstrook, roeren in de eerste plaats intens antropogeen verstoorte bodem. De verstoring wijten we aan de aanleg van het kanaal, de opvoering van de oeverdelen en agrarische nivelleringswerken.

Op het tijdelijke werfterrein zijn geen significante bodemingrepen voorzien [Fig. 1].

1.4 Concretisering maatregelen

GATE adviseert een volledige vrijgave van alle betrokken terreinen voor de aanvang van geplande werkzaamheden.

1.5 Synthese

De initiatiefnemer plant de aanleg van een brug voor gemotoriseerd verkeer over het Leopoldkanaal ter hoogte van de Vlotweg en Lievestraat in Maldegem. Het projectgebied is klein [3671 m²] en de effectieve ingreepoppervlakte, gezien het een brug betreft, kleiner. Alle significante bodemingrepen hebben plaats in de verhoogde oeverdelen langs het kanaal; locaties met en per definitie intens antropogene bodemkundige opmaak. De enige zone mogelijk geschikt voor de afwikkeling van een volgende vooronderzoeksfase is 1500 m² aanpalend akkerland, ingepland als tijdelijk werfterrein. Hierop is geen significante bodemingreep voorzien.

Historisch-cartografische studie schetst een beeld van een landschap onveranderd in agrarisch gebruik sinds het einde van het Ancien Régime. De aanleg van het Leopoldkanaal dwars door bewerkte akkers veranderde niets aan de aanwezige kadastrale perceelindeling.

De bevrijding van België in 1944 maakte de oevers van het kanaal kortstondig tot strijdtoneel; evenwel zonder ingrijpende landschappelijke gevolgen anders dan de aanplanting van Canadese populieren langs de waterloop na afloop van de Oorlog.

Het ons bekende archeologische bestand in de directe omgeving is nagenoeg onbestaande. Recent onderzoek toont uitsluitend aan dat onder de lokale, diepgeploegde akkers een niveau in de bodem aanwezig is waarop archeologische aanwijzingen identificeer- en registreerbaar zijn.

De archeologische verwachting op basis van kennisname van de historische, archeologische en landschappelijke context is negatief in te schatten. GATE adviseert een vrijgave van alle betrokken terreinen.

Bibliografie

Literatuur:

-

Bijlage

Figurenlijst:

Figuur 1: Dwarsprofiel ontworpen toestand [boven]; Projectie plangebied op meest recente orthofotomozaiek met aanduiding tijdelijke werfzone op kad. perelen 497_D en 491_A [© geopunt, AIV; initiatiefnemer]..... 2